

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó: **Papp György**, Gyulafehérvár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Gyulafehérvár, 1896. október 22.

Már csak egy hét választ el a választások napjától. A pártok küzdelme megindult; az előjelekből ítélve, elkeseredett választási harcra van kilátás.

Ezekben a szervezkedésre, korteskedésre szánt mozgalmas napokban egy nagy igazság kell, hogy az annyiféle behatásnak kitett választó polgároknak szeme előtt lebegjen:

A magyar parlamentben hazafiatalan párt nincsen.

Ez a nagy igazság fog erőt adni a választóknak, hogy a szokásos nagyhangú jelszavak, irányzatos terditések közepette is megóvják látóköri tisztaságát; ez fog erőt adni arra is, hogy az urnánál szabad, önálló kifejezést adnak politikai véleményüknek.

Ebben az országban minden polgár, bármelyik fennálló politikai párthoz tartozzék is, emelt fővel mehet szavazni, mert bármely párthoz tartozzék is jelölte, bizonyos lehet abban, hogy minden párt előtt Magyarország boldogsága, hatalma, gazdagsága lebeg politikai ideálként. Az eszközök, az utak lehetnek különböző cél csak egy lehet.

A jelen választások alkalmából két kérdés lép előtérbe. Az Ausztriával kötendő kereskedelmi és vámszerződés az egyik, az egyházpolitika a másik.

A gazdagsági kiegyezésnek nagyhorderejű kérdésében egyazon vélemény nyilatkozik még az egész parlamentben, az egész országban; s ez az, hogy Magyarország jogos érdekeinek sérelmet szenvedniük nem szabad. Ezt hangoztatja a magyar kormány s vele együtt az egész parlament és az egész ország közvéleménye.

Minden önértetes magyar polgár meg kell győződve legyen arról, hogy ez az ország, mely elég erős volt arra, hogy néhány évtized alatt a kulturális haladásnak olyan emberfeletti munkáját végezze, századok múlását pótolja, hogy ez az ország elég erős arra is hogy a maga igazát mindenkiél szemben megvédelmezze. Az önzés, az alacsony érdek megvádolhat ugyan egyeseket vagy pártokat azzal, hogy az ország érdekeit eladják, hogy a haza megrontására töreksszenek; a józan magyar ember azonban ez aljas rágalmaknak hitelt nem adhat.

Üssük fel az évezredes magyar história bármelyik lapját; ebbe a sok vérrel megirt dicsőség könyvébe kitörölhetetlen betűkkel be van jegyezve a nagy tanulság, hogy veszély vagy szerencsétlenség esetén magyar a magyart mindenkor megtalálja.

A választásokat domináló másik nagy kérdés az egyházpolitika. Az egyházpolitikai reformok forrongó korszaka csak a közelmúltban záródott be; ennek a nagy harcnak minden fázisa a nyilvánosság előtt folyt le, ismeretese mindenki előtt. Ki ne tudná, hogy nem a parlamentnek egy pártja csinálta meg a magyar egyházpolitikát, hanem megalkotta a magyar parlamentnek egy párttekintetektől eltekintő többsége, melynek meggyőződése az volt, hogy ezek a törvények az ország boldogítására fognak vezetni, s a mely többségnek soraiiban teljes számmal ott volt az a párt, mely politikai hitvallásánál fogva magát szabadelvűnek nevezi.

A kisebbség azt tartotta, hogy az ország érdekeire az új törvények károsak lesznek; s küzdött ellene meggyőződésének egész erejével. A küzdelmek ideje lezajlott, a javaslatokból

törvények váltak, melyeket az ország apostoli királya ssentesített, s melyeket Magyarország minden polgárának tisztelni kötelessége.

Az alkotmány azonban megszabja a korlátokat, melyeken belül ez a kisebbség harcolhat, s melyeken belül meggyőződésnek híveket toborzhat. Ezeket a törvényes korlátokat túllépni sem egyeseknek, sem pártoknak nem lehet, anélkül, hogy a büntető igazságszolgáltatás őket el ne érje; a mig határt betartják, védelme alatt állnak a ssentesített törvényeknek, mint e hazának.

Dr. Mohay Sándor programbeszéde.

1896 október 18.

Bevezetéskül köszönetet mond a szép számmal megjelent hölgyvilágnak, köszönetet mond a választóknak ugyis mint egyén, ki férfi életének egész időszakát a város határain belül töltötte, ugy is mint képviselő, ki már 11 évig birta a választók mandátumát s köszönetet mond különösen azért, hogy legutóbbi megválasztásával alkalmat adtak neki a lefolyt országgyűlés korszakot alkotó munkájában és az ezredév megünneplésében való részvételle.

A lefolyt országgyűlés történetét röviden vázolni akarva, ezt két részre oszthatja, melyek egyike a munkát, másika az ünnepeket tartalmazza.

A munka terén mint jogász első sorban az igazságtügyi alkotásokat, a sommás eljárás, fizetési meghagyások, örökösödési eljárás és bűnvádi perrendtartásról szóló törvényeket emeli ki, melyeknek létrehozatalában ugy a bizottság kebelében, mint az országgyűlés tárgyalásainál élénk részt vett s utal az ezen törvények által szabályozott jogrend előnyeire, utal különösen a bűnvádi perrendtartás szabadelvű ugy az igazságszolgáltatás érdekeit mint a polgárok közszabadsági és védelmi jogait biztosító intézkedéseire, utal az ez által létesülő jogegységre és az esküdtszéki intézmény fontosságára.

A közigazgatás terén a mult országgyűlés prog-

TÁRCZA.

Az obsitos.

Az állomáson senki se várta. Igaz, nem is tudhaták megérkeztét, mert két héttel előbb szabadlára golták, mintsem a három év kitelt. Mekkora lesz a meglepetés, ha majd otthon benyit a szobába, mint katonaviselt, harczedett ember. Hiszen Göndér András ott szolgálta a királyt — azaz a reglement szerint a császárt — Boszniában, hol bár a megszállott tartományok régen békességben vannak, mégis úgy érzi magát a katona, mint ellenséges földön. Most, hogy az „urlaube“ kemény, szabályos lépésben faluja felé tartott, különös érzés fogta el. Úgy rémlett neki, mintha lelkének egy részét, s talán a legbecsesebbét, messze, messze országban hagyta volna el, s most az idegenből maga is mint idegen kerülne haza.

A mint a nyárfa szegélyezte uton egyre közeledett szülőhelyéhez, egyre sápattabb lesz a leszálló nap ragyogása, mely ősi sugarát szétárasztotta a róna fölött. Ime a falu első házai, a hosszú utca, melynek másik végén áll szüleinek a háza. Alig, hogy változott valami. Ott a mellékutezán egy sor ház ujonnan van cserepezve, bizonyosan a tűz hamvasztotta el a szalmaüdelet. Emitt meg új boltot nyitottak. A név, mely a czégtáblán van, azonban nem hangzik ismeretlenül, többen is viselik a helységben. Különben mind a régi. A fák a templom előtt, a plébánia möblepte fala, a kopott városháza; — minden a régi, alig hogy valami új jött hozzá, talán egy két vizkő vagy vaskereszt a temetőben, más alig

változott. Az emberek is, akik útközben köszöntik és kezet szoritanak vele, ugyanazt az ábrázatot viselik, mint három év előtt. És a szíve összeszorult, mert elgondolkodott, hogy ő maga bezzeg megváltozott: visszatér ugyan szülőházába, de más érzelmekkel, mint azt három év előtt elhagyta.

Mert hosszú sor ám a három év. A mint félretolta az egyszerű földszintes házban a reteszt, mely a kilincset pótolta, megállt egy pillanatig. Szokatlan felindulás vett erőt rajta, melynek izgalmaiban egy pillanat alatt újra átélte a távolban töltött hosszú időt. A sanyargatást az „abriktunk“ első heteiben. Aztán, mert ha paraszt suhancz volt is, de nem sült paraszt, lassanként megkedvelte a kapitánya. Hogy megkapta az első csillagot, s végre, hogy léptették elő káplárnak. S a fehéreselések hogy nézték jó szemmel, mert bizonyára helyre egy legény Andris, a bizony.

Kínálkozott is a szerencse, és csak ő rajta mult, hogy beházasodhatott volna szép vagyonkába. Mert a kantineiros gyönyörtiseges kis leánya, ott Tuzlán, a Lidike, fülíg szerelmes lett beléje. Egyetlen gyermeke volt az öregnek, aki már alig birta ellátni tizletét és eleget példázott neki, hogy vegye el az Örzsikéjét. Mert Magyarországból származott oda a bosnyákok közé, hát leginkább valami dolgos magyar embert szeretett volna vejének. S hogy szomorkodott a leány, mikor búcsúzott tőle, mikor nehéz szívvel maga tanácsolta neki, verje ki fejéből, irtsa ki lelkéből ezt a szerelmet, noha ő is érzi, viszonzozza lelkével. Hej tiltotta ezt a szerelmet a becsület.

Hiszen ő otthon levan kötve, van felesége. És bár ez a házasság előtt még nem kapta meg az áldást,

azért mégis csak házasság. Eligérkeztek ők a pap előtt, András meg a szomszédnak, kaszás Nagy Jánosnak a leánya, Maris és az eljegyzési lakomán hivatalos volt a tél falu. A Maris aztán hozzájuk költözött, s azóta ott lakik náluk; Andrisnak az édes anyja őt a menyének szólítja és az egész falu Güntérnének nevezi. Ez a frigy azért, mert a honvedelmi miniszterium nem akart belegegyezni és a papnak nem szabad őket összeadni, míg leszolgálja a három évet, ez a frigy azért mégis csak szent. Nem hagyhatja el Andris a feleségét, hanem vissza kell térnie hozzá, bármilyen nehezére essék is neki, még nehezebbre, mint annak a pár levélnek az írása, a melyben néha néha életjelt adott magáról. És most, bár lelkének javát ott hagyta annál a kislánynál Tuzlánban, haza is tért, a mint megkívánja a becsület.

Térdével egyet lökött az ajtón és belépett. Az udvarban nem volt senki, de mikor a konyhába lépett, édes anyja nézett rá elámultan, s egy boldog kiáltással keblére szorította váratlanul megjött fiát. Előkerült az apja is, meg a többi háznép, és áradó üdvözléssel kérdésekkel fogadták a hazaérkezettet. Azonban...

— De hol a Maris? kérdezte András, mikor sorra csókolgatta rokonai és kezet fogott egyikkel is, másikkal is.

— A Maris... a Maris... bebegték zavartan, mig végre az anyja neki bátorodott:

— Ne vedd szivedre, édes fiam, biz a Maris elment. Elhagyott az téged; nem erdemes, hogy reája még gondolj.

— Bizonyj ne gondolj vele, szól az apja, kapsz te még más asszonyt, szebbet, jobbat. Habár nem

rammjába felvevő rendezés a beállott körülmények folytán elmaradt és a jövő országgyűlés feladatainak sorába került, de létesült a közigazgatási bíróság intézménye, mely az autonómikus testületek és egyeseknek a közigazgatási hatóságokkal felmerülő vitás jogviszonyai és igényei tekintetében a független és pártatlan bírói eljárást állapítja meg. —

A közoktatás érdekei a népiskolák szaporításában és a tanítók anyagi helyzetének javítására célzó törvényben nyertek további ápolást; a kereskedelemügy tekintetében pedig némely kereskedelmi szerződésen kívül a találmányi szabadalmakról, a gyári és ipari alkalmazottak védelméről és az iparfelügyelői intézményről meghozott törvények az ország ez irányú érdekeinek kielégítését eszközölték és a vaskapu szabályozásának nemzetközi szerződés által a monarchiára ruházott feladatát Magyarország oldván meg, ez által a keleti kereskedelem emelésére hathatós lépést tett.

Az ország pénzügyi viszonyai, dacára annak, hogy a monarchia véderejének fejlesztése és a tisztviselők javadalmazásának rendezése és felemelése, valamint némely intézmény létesítése tetemes kiadást vont maga után, mégis a rendezettség oly állapotába jutottak, hogy nemcsak a bevételek és kiadások közötti egyensúly van biztosítva, hanem a zárszámadások állandóan kedvezően zárulnak és a valuta rendezés s ezzel kapcsolatban a készfizetések felvétele a közel jövőben e nemzetgazdaságilag fontos kérdést teljes és kedvező befejezésre fogja juttatni!

Attér végre a múlt országgyűlés legfontosabb alkotásainak, azoké a törvényeknek jellemzésére, melyek az egyházpolitikai törvények gyűneve alatt ismeretesek. — Ezek közül szoros értelemben véve csakis a vallás szabad gyakorlatáról és az izraelita vallás receptiójáról szólókat tekintí egyházpolitikai vonatkozásúknak, míg a házassági jogról és a gyermekek vallásáról szólókat mint egy polgári törvénykönyvhez tartozó fejezeteket tekintí, az állami anyakönyvekről szólót pedig az államilag fontos személyi adatok nyilvántartására célzó oly közintézkedésnek, mely az egyházak jogaival semmi vonatkozásban nem áll. . . . Utal arra, hogy már a múlt országgyűlésre történt megválasztatása előtt tartott programbeszédjében kifejtette azt, hogy az állam és egyház, valamint az egyes felekezetek közötti viszonyt a tiszta szabadelvűség vezérelve mellett kell megoldani és az állam és egyház hatáskörét szétválasztani, úgy hogy ezek feladataikban egymással párhuzamosan haladhassanak. — És ez történt meg az említett javaslatok során.

E javaslatok élénk hatással voltak a parlamenti pártokra. — Valamennyi megegyezett abban, hogy a házassági jog rendezése állami feladat és a fennforgott bonyolult viszonyokon segíteni kell, — megegyezett abban, hogy a házassági jogokban az igazságszolgáltatás állami bíróságok által történjék és hogy a polgári házasság valamelyik formájának létesílni kell. — Nem volt azonban egyértelműség e forma és egyéb fontos tekintetekben sem. —

Nem akarja hosszasán fejtegetni azt, hogy e kérdések az 1848 és függetlenségi pártot két táborra osztották, a nemzeti pártot az eddiginél még tűnődőbb határozatlanságba ejtették, a szabadelvű pártot pedig a tömeges kilépések folytán számbelileg gyengítették ugyan, de a szabadelvű kitartás mellett tömörítve

egységesebbé és erősebbé tették. — Nem akarja részletesen fejtegetni az e kérdések miatt beállott három rendbeli kormányválságot; nem azt, hogy midőn a párt szabadelvű eszméinek valószínűsítését a Wekerle kabinethez kötötte, akkor nem az elvekhez, hanem a személyekhez való ragaszkodással s viszont mindön a Bánffy kabinet megalakult, azzal rágalmazták meg, hogy elejtven a kérdést vívó személyeket — el kívánja ejteni az elveket is. — Nem akar kiterjeszkedni a pártra fogott illojálítási vádnak részletes fejtegetésére. Mindezeket e korszak politikai történetírója fogja kellőleg méltatni s részéről csak utal arra, hogy meggyőződése szerint a lefolyt országgyűlés épen az ezen kérdésekben tanusított magatartása miatt egyik évé let a legnevezetesebbeknek. —

A már eddig létezett országgyűlési pártokkal sem kíván foglalkozni azért, mert azokra néve nézeteit eddigi programbeszédjében kifejezésre hozta s meggyőződése azóta semmiben sem változott. — Nem foglalkozik az újon született s az egyházpolitikai alkotások revisióját hangoztató néppárttal sem, mert hite szerint választói között néppárti nem találkozik s csak azt jegyzi meg, hogy nézete szerint csak két nemű öröktörvény: a természeti és erkölcsi létező, valamely emberi törvény megváltoztatására alkotmányos eszközökkel törekvő álláspont jogosult lehet ugyan, de arra Magyarország története példát nem mutat fel, hogy valamely közszabadsági vagy szabadelvű intézmény alkotmányos uton és eszközökkel megszüntetett volna.

Ezután át tér az ezredéves ünnepek: a kiállítás, a június 8-iki díszmenet, az emlékművek felavatása, a vaskapu megnyitása és a különböző nemzetközi congressusok jellemzésére, melynél kiemeli, hogy mindezekben Magyarország multja és jelene, állami önállósága a legsebb kifejezést nyert s a kongressusok során Magyarországot a művelt külföldnek közelebből megismernie alkalmá nyílt. —

Az ünnepek befejezése után ismét munka előtt állunk. Itt van az Austriával való kiegyezés kérdése, melyre nézve a vám és kereskedelmi szerződés már előkészítve van, a fogyasztási adók pedig a fogyasztási terület javára biztosítatván, ez által Magyarországnak régi sérelme és károsodása nyer orvoslást. — Az osztrák magyar bankkal küszöbön van a megállapodás, melyben az intézményekben Magyarország teljes paritása biztosítván, egyttal a bank köteles leendő Magyarország egész jogosult hitelígyényét kielégíteni.

A közügyek költségeihez való hozzájárulás a quota ügyében a kormány magatartásával szemben számtalan vád merült fel. — Nagyon könnyű lett volna a kormánynak népszerűség hajbáztatból jelszavakat bocsátani világga. — De nem követte el azt a politikai hibát, a mit az osztrák kormány elkövetett, hogy t. i. a magyar quota emelést jelszóként fellállítva midőn az ottani közvélemény ezt mohón karolta fel, volt aztán kénytelen ez álláspont igazolására adatokat keresni. És ez adatok keresésében kényszerült aztán Ő és quota bizottsága a legtarthatlanabb és leghelytelenebb érvelések terérek tévedni s beszélni paritásról, lélekszámszerinti arányról, hivatkozni Magyarország lojálítására s a statusquóból való kiindulás fonalán arra az egyoldalúságra jutni, hogy szem elől tévesztik, miszerint nem egyformaság az, ha erős és gyenge emberek vállaira egyenlő terhet rakunk s azt, miszerint a statusquo helyességéhez is alapos kétely fűződhetik.

honi esküt, mikor a párja már rég megtörte; a Lidi kével kínálkozó jó szerencsét bolond becsületességével elszalasztotta. . . . Fájdalmasan felkiáltott:

— Hát miért nem írtatok meg nekem mindjárt?! Hadd lettem volna boldog a magam módja szerint. . . .

— Jaj, fiam Andris — szólt az édesanyja csitogatva, czirogatva az elbúsult legényt, — dehogy vettem volna lelkemre, hogy elepekedj ott a messzi országban Gondoltam: félesztendő mulva hazajössz, itthon valai mennyien megvigasztalunk, elegen vagyunk hozzá, a kik szeretünk. . . .

Andrisnak erre felszikkadtak könnyei.

— Edes anyám! apám! — szólt — jól tette a Maris a mit tett, áldani is fogom érte, ha . . . ha jókor megy a levelem Tuzlába.

Nyugodtam papírt, tollat, tentát kért, derűs arcza irt levelet Boszniába, meg megszakítva Lidike di esérével. Mire az írást elvégezte, mégis aggodalmasan felsóhajtott. Ez a szívéből szakadt sóhaj beillt volna imádságnak is: olyan vigasztaló szeretettel és áhitatos óhajással gondolták el mindnyájan a kérobe ment levélről: Uram Istenem, add, hogy ne elkésve érkezék oda. . . .

P—s.

Mi csak igazságot akarunk, nekünk ajándék nem kell, de ajándékozni sem óhajtunk és éppen ezért előbb a teherviselési képesség tárgyilagosa adatait kell gyűjtenünk és összeállítanunk s csak azután következik logikus módon az állásfoglalás.

Minthogy pedig az eddigi adatok Magyarország teherviselési képességének Ausztriával szemben való növekvését kimutatni nem képesek, csak oly kiegyezést tart elfogadhatónak, mely e teherviselési képességnek teljesen megfelelő, a kiegyezési kérdések összességének elintézésénél Magyarország közgazdasági érdekeit minden irányban megóvni képes leend.

A jövő feladata lesz az egyenes adóreform kérdésének megoldása is, melynél az adóemelés eszméjének teljes kizárása mellett oda kell törekednünk, hogy megadóztatás tárgyát a valódi jövedelem képezze s esetleg progressív adótételek által az adózás az egyéni adóképességgel az eddiginél helyesebb arányba hozassék.

Megoldásra vár a közigazgatás rendezésének feladata, melyre nézve mióta e kerületet képviseli, mindig azt az álláspontot foglalta el, hogy a szó valódi értelmében vett autonómia sértetlen hagyása mellett az állami közigazgatás államilag kinevezett tisztviselők által kezelendő.

Az igazságügy terén a legközelebbi jövő teendője a büntető perrendtartás életbeléptetése és az esküdt-székek szervezése leendő, a mibez hozzájárul az általános polgári perrendtartásnak a szóbeliség és közvetlenség alapul vétele melletti megalkotása. Ezenkívül az igazságügyi kormány a mint annak nem egy jelét adta, komolyan foglalkozik a magánjog codificatiójának nehéz munkájával, a melynek eredménye remélhetőleg legalább részben a jövő országgyűlés tanácskozásai alá kerülhet.

A földmívelésügyi, kereskedelmi és forgalmi érdekek buzgó kielégítése kormány és országgyűlésnek egyaránt kötelességévé fog tartozni.

Ezek és az évenként visszatérő költségvetési tárgyalások és más folyó ügyek azok, melyek nézete szerint a jövő országgyűlés munkálkodásának anyagát fogják képezni s mindezen feladatokat a többségben levő párt eddigi magatartásában tapasztalt buzgalomával s a rohamos sietséggel haladás kizárásával értett valódi szabadelvűséggel kívánja megoldani s a párt multja s az általa keresztülvitt eddigi alkotások biztosítják azt, hogy e megoldás mindig az ország jól felfogott érdekeinek szem előtt tartásával fog megtörténni.

Kéri a választókat, hogy azt a bizalmat, melyet eddig élvezett s melyet tizenegy év ideje előtt szakadatlan és állandó munkálkodásával kívánt eddig is meghálálni, — iránta a bekövetkező választás alkalmával istanusítani szíveskedjenek.

Ipar.

Magyar Iparoktatás neve egy új folyóiratnak, melyet a kereskedelmi miniszter megbízásából szerkeszt Sztéryi József orsz. iparoktatási főigazgató. Az utóbbi években óriási haladt nálunk az iparoktatás ügye. Boldogult Baross miniszter ismerte fel legelsőbben annak messzeikható fontosságát iparunk fejlesztése szempontjából. Az általa megkezdett uton haladt és valósággá megizmosította nálunk az iparoktatás ügyét utóda Lukács Béla volt miniszter. Nagyra fejlődött azonban a mostani kereskedelmi miniszter Dániel Ernő alatt, a ki nemcsak gyakorlati, hanem irodalmi téren is igyekszik annak magas színvonalát biztosítani. Az ő gondoskodásának köszöni létrejvetelét a szóban forgó új folyóirat, mely az iparoktatás minden ágára fog kiterjeszkedni és mig egyrészt — a program szerint — vezető akar lenni az iparoktatás irányításában, másrészt pedig tanácsadó és tájékoztató annak mindennemű ügyeiben. A két első szám (kettős füzet) igen tartalmas. Nemcsak a szerkesztő neve, hanem a hat ivre terjedő füzet tartalma már is biztosíték arra nézve, hogy szakfolyóirataink legkiválóbbjai közé fog sorakozni. A folyóirat előfizetési ára egy évre 4 frt.

A kiállítás utolsó napjai.

Nemsokára megkondul az ezredéves országos kiállítás fölött is a bucsuztató harangszó.

Épen halottak napján, november másodikán tesszik majd a sirba, meghajtják előtte a félévig tartott bucsujárás lobogó zászlóit, mint egy győztes hadvezér előtt és azután elparentálják, mint egy fiatal leányt, mely oly szép és bájos volt, hogy örökre kár és isten ellen való vétek neki meghalni. Szinte fáj az ember szíve, hogy pár hét mulva már ennek a mesebeli tündérországnak kapui bezárulnak, szinte bízhetetlen, hogy mindaz a fény, mind az pompa és ragyogás egyszerre csak véget ér, mely hat hónapra keresztül elragadó

akarom mondani, hogy épen rossz volt. De hát az anyád és ő nehezen fértek össze. Mikor aztán hazakerült az unokaöcsese, a János, s apjától átvette a kovácsüzletet, hát bizony egymáson felejtették a szemüket. Volt is perpatvar elég e miatt, mig egy szép napon fogta magát az aszszony és visszaköltözött szüleihez. . . .

— És képzeld, vágott bele az anyja, még engem okozott az a gaznáció, azt mondták, hogy nagyon rosszul bántam a menyemmel. Pedig egész világ láthatta hogy a kovács miatt történt.

— Azért talán, mert kaputos ember, szólt az öreg Mintha bizony te nem érnél annyit, mint amaz.

Andrissal forgott a világ. Egy pillanat alatt átérezte a megcsalt szerelem keserűségét, az édes szabadság üdvösségét, hogy hiszen most már nem áll útjában semmi, hogy Lidikével boldog lebássa s egy-szeriben katonás haragra gyúlt, hogy mért nem tudta meg annak az okos Marisnak az életre valóságát már régen? . . .

Érzéseinek ezt az első viharát már épen valami nagyon hangos és nagyon czifra mondásban akarta szabadjára eresztetni, mikor az apja úgy odavetette:

— Épen félesztendéje, hogy meg is esküdtél a Jánossal.

Erre Andrisnál megeredt a zápor. A tagbaszakadt világlátott katonaviselt ember sirva fakadt: hogy ime kárbaveszett az a lelkiismeretfurdalás, amit boszniai szerelme miatt érzett; hiába tartotta épségben az itt-

varázsával idecsábította a messze vidékekről és a tengeren túli országokból is a népek tömegeit Magyarország fővárosába. Mennyi örömet, büszkeséget, gyönyört okozott nekünk és mennyi bálával tartozunk a gondviselésnek hogy megérünk engedte az ősi dicsőség szent emlékeinek találkozását az új ezer évre készülő Magyarország munkaképességének kincseivel.

A történelmi ereklyék és a modern alkotások gyűjteményének fényes csarnokait pár hét múlva be fogják zárni és itt az ideje, hogy a ki még nem látta, siessen megtekinteni a nemzeti büszkeség e megszentelt hajlékait.

Soha még nemzeti kiállítás ily fényesen nem sikerült, mint a mienk. Erkölcsi siker tekintetében felülmúlta a nemzetközi világkiállításokat is. Pedig mindazt, a mi itt látható, magyar ember kezének és eszének a műve. A földművelő, az iparos, a kereskedő, a művészket nyújtott egymásnak, hogy dicsőséget és hírt szerezzen a magyar névnek.

Nézzétek végig a száztornyú kiállítási város gyönyörű utcáit, tekintetek be a csaknem háromszáz remeknél-remekőbb módon épült házba és kápráztatni fogja szemeteiket az itt felhalmozott kincsek óriási gazdagsága, a magyar kéznek, a magyar szellemnek teremtménye. Nemzeti génuszunk pantheonja ez. Az ezredéves emlékek között a legmaradandóbb becsü, kimagasló és nemzeti büszkeségünket ország világ előtt emelő nagy alkotás ez, mely hosszú időközön át okulás, tanulság és biztatás forrása maradt számunkra bezárása után is.

Nézzétek meg az ősi századokba visszanyúló emlékek gyűjteményét, a három korszakot felölelő történelmi épületek csoportját. Hadverő dicső ősök ereklyéi vannak itt felhalmozva. Árpád honfoglalásának emlékműmaradványai, a keresztény kultúra újraébredés korszakának és az utolsó századok számos háborúinak és békealkotásainak emlékeivel találkozunk. Egy egész évezred váltakozó, viszontaságos, borús és derűs eseményei mintegy megelevenedve vonulnak el előttünk és dicsfénytől sugárzó ragyogásban szólnak a késő nemzedék epigonjaihoz.

Vagy járjatok körül az új ipari művek hajlékait, az emberi kézmű, gépek, találmányok csarnokait bámulva fogjátok szemlélni az erejére ébredt, előre törekvő és hivatása magaslatán álló magyar nemzet képességeit.

Minden együtt van itt hordva, a mi szívvel-lelket nemesít, amiből tanulni lehet, megbecsülhetjük magunk-magunkat. Meg kell ismerni, hogy méltányolni tudjuk mennyire haladtunk és megmérhesstük, milyen hosszú ut áll még előttünk, hogy a legközelebb nagy nemzetekkel versenyre kelhessünk.

Százával, ezrivel jönnek hozzánk külföldiek, csapatosan keresik fel kiállításunkat olyanok, kiknek az előtt a magyar nemzet neve is csaknem egészen ismeretlen volt. Csodálattal vannak eltelve a magyar nemzeti erő ily óriási megnyilvánulása előtt. De sokkal fontosabb ennél az, hogy mi magunk ismerjük meg magunkat. A kiállításnak nem szabad berekesztetnie, míg mindenki nem látta. Minden magyar embernek kötelessége néhány napot a kiállításnak szentelni. A kiállítás igazgatósága gondoskodott róla, hogy a legszegényebbek is csekély áldozattal megtekinthessék. Szegény és a gazdag okulni fog belőle. Fel kell használni tehát a még rendelkezésre álló nagyon rövid időt. Október közepén megszűnnek a nemzetközi kongresszusok és a kiállítás ugyiszólván még csak a magunk részére marad nyitva, hogy a kik még nem láthatták utólag megtekinthessék és a kapuzárás előtt gyönyörködhesenek benne. Ezredéves történelmünk ereklyéi, gazdasági életünk káprázatos kincsei ily módon, egy csomóban még soha sem voltak összegyűjtve.

November másodikán bezárják a kiállítást és talán soha sem lesz alkalom többé együtt látni a sok becses anyagot, melyet a millenium alkalmára csak a közös lelkesedés és hazafias kötelességérzet tudott összehozni.

I. L.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1896 október 22.

— **Bankett.** Dr. Mohay Sándornak programbeszéde után választói által rendezett bankett fényesen sikerült, mintegy 240 választó vevén azon részt. Dr. Elekes Viktornak igen szép felköszöntője után elhangzott éljen, mely percekig tartott, bizonyította azon lelkesedést, mely a választókat összekapcsolva tartja, s mely által dr. Mohay Sándort mint oly jelöltet tekintik, ki egyedül van hivatva ez idő szerint a város közönségét képviselni. Dr. Mohay Sándor a választó közönségre, Polonyi Gyula pedig városunk érdemes polgármesterét igen sikerült tősbá köszöntötte fel, mire Novák Ferencz a város polgárságát életette kiemelve különösen azt, hogy a választásánál joguk gyakorlásában tartsák be a

törvényt és mind azon törvényes intézkedéseket, melyek elő vannak írva. A bankett nagyon kedélyesen a késő éjjelig tartott, megjegyezve, hogy nem maradt batás nélkül Manchen Frigyes hazafias szellemben német nyelven tartott igazi meleg felköszöntője, melyre csak annyi megjegyzésünk van, adjon Isten e hazának ily érzelmű németajku polgárokat, s bár messze körbe elterjedve hódíthatnának.

— **A városi tanács** a választó közönséget falragaszokban fogja értesíteni arról, hogy a választás napja e hó 28-ra lett kitűzve, ezenkívül minden egyes választó igazoló jegyet kap.

— **A nemzeti párt feloszlása.** A multkori lapunkban említettük, hogy városunkban a nemzeti párt megalakult, — mint halljuk feloszlott és egy része e pártuak dr. Téri Odön képviselő jelöltet ígérte támogatni.

— **Altmann Leo hangversenye.** Altmann Leo fiatal hegedűművész, ki iskoláit a pesti és bécsi felsőbb zenei iskolákban végezte, utóbb Párisban is sikerrel hangversenyzett, f. hó 17-én a Hungária dísztermében sikerült hangversenyt rendezett. A fényes műsor minden pontja kitűnően sikerült. Először a hangversenyző művész adta elő Paganini: „Hegedűversenyt,” melynek eljátszása után a közönség viharzó tapsban tört ki. Még vagy háromszor volt szerencsénk igazi művészies játékát hallani, melynek mindegyike a közönséget magával ragadta. A műsor többi pontja u. m. Klümmelmann Helén k. a. ügyes zongorajátéka, Weinberger Laura k. a. szavalata, Altmann Relia kettős monológjai és Zlamál Agost főgymn. tanár szép felolvasása, nagyban hozzájárultak az est sikerének emeléséhez.

— **Öngyilkosság.** Mély részvétellel vettük azon szomorú hírt, hogy Novák Antal es. és kir. hadbíró, ki bajtársai és a polgárok részéről egyaránt tiszteltben és szeretetben állott, szombaton reggel 1/28 órakor öngyilkosul vetett véget életének. Temetése hétfőn d. u. 3 órakor fényes katonai pompával ment végbe. Nyugodjék békében.

Nyiltér*)

Báli selyemszöveteket 35 krtól

14 frt 65 krig méterként — valamint fekete, fehér, színes, **Henneberg selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt s.t.b. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. f. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben** Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) Az e rovatban megjelenő közleményekért felelősséget nem vállal el a szerk.

Hirdetések.

464—1896 szám.

144 1—1

Árverési hirdetmény.

Alóli kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróság 5764—1896 számnal végzése által B. pesti dr. Dumitreán Agoston végrehajtató javára alvinczi Csóka Miklós neje és Hell Jenő ellen 3570 frt. tőke, ennek 1895 év november hó 6-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le, és felül lefoglalt és 633 frt. becsült ideig buza, rozs, szén, szalma, ló, egy vasalt ökröszekér, egy 1 fogatú lószekér, disznók és különféle házi bútorközből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 7862—1896 sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínén vagyis Alvinczen újból végrehajtatók kívánalmára a fenn megnevezett alperesek lakóházánál leendő eszközzésére **1896-ik év október hó 28-ik napjának** délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is eladatul fogvák.

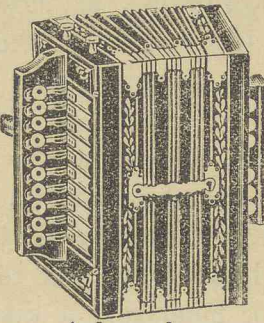
Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alóli kiküldöttél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számíttatik.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt, 1896-ik évi október 10 napján.

H a j ó s I s t v á n, kir. bírósági végrehajtó.

Csak **4 1/2 frért**

szállítom a világhírű

«**BOHEMIA**»

huzóhármónikáimat

hosszú billentyűvel és valódi **gyöngy** **ház** lapocskákkal.

Ugyanis ez áll 2 dupla fuvó, 12 erős ráncos fuvó törhetetlen védő ércszegletekkel.

A hangok egyes plateneken vannak, ennél fogva egy nagyszerű orgonához hasonló hangot idéz elő a harmonika.

40 hangú 2 Reg. 15 1/2 × 33 cm. = 4 1/2 frt.

60 „ 3 „ 17 × 34 „ = 5 1/2 „

80 „ 4 „ 17 1/2 × 34 1/2 „ = 6 1/2 „

Megtanulása költségmentes. Portó és pakolás 60 kr.

Képes árjegyzék ingyen.

Schuster C. A. harmonikum-észítő Graslitz Csehország.

Utánvétel mellett küld. — Visszacserélés elfogadtatik visszeköttetés ismétlődéssel kerestetik.

64 — 896

144 1—1

A. — j. —

Árverési hirdetmény.

A m. kir. kincstár birtokában levő Alvincz község határában a régi Maros medrében 385 sz. tjkvben 6173/14 6173/17 és 6173/18 hrsz. 822 □ öl + 9 h. 643 □ öl + 432 □ öl, összesen tehát 10 hold és 297 □ ölyi kiterjedésű füzes a nagyméltóságú m. kir. pü. minisztérium f. évi július hó 24-én kelt 52060 számú magas rendelete folytán a legtöbbet ígérőnek örök áron el fog adatni.

E czélból **f. évi november hó 19-én d. e. 10 órakor alulirott kir. pü. igazgatóság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni.** — Kikiáltási ár **1325 frt.**

A szóbeli árverés megkezdése előtt alulirott kir. pü. igazgatósághoz írásbeli ajánlatok is benyújthatók az elnökségnél. Ily ajánlatok 50 kros bélyeggel ellátva a kikiáltási árnak 10 %-ával bánatpénzül — terhelve, ajánlattevő által aláírva adandók be s ezekben az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó. Ugy szintén világosan kiteendő ajánlattevőnek az a nyilatkozata, hogy ő az árverési feltételeket jól ismeri és magát azoknak aláveti. — Az írásbeli zárt ajánlat borítékba teendő és a borítékon ezen hirdetmény ügyszámára való hivatkozás mellett felírandó: — „Írásbeli zárt ajánlat az alvinczi kincstári füzes megvétele tárgyában.” — Névaláírás a borítékon nincs megengedve.

A szóbeli árverelő részéről bánatpénzül szintén a kikiáltási árnak 10%-a teendő le.

A legtöbbet ígérő bánatpénze visszatartik, kivél az adásvevési szerződés felsőbb jóváhagyás fenntartásával meg fog köttetni; a többiek bánatpénze azonnal visszaadatik.

Az árverésben részt vehetnek mindazok, kik hazai törvényeink szerint szerződéskötésre jogosítvák és kik a kincstárnak bérhátralékkal nem tartoznak.

Az ezen árverésre vonatkozó egyéb különös feltételek alulirott pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagy-Enyeden, 1896 október 12-én.

Reinhold.
pü. igazgató.

Ikt. 2808
1896 tkvi

142 2—3

Hirdetmény.

Az abrudbányai királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, miszerint a gyulafehérvár—zalatnai h. é. vasút számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíneire a következő határnapok tüzetnek ki, úgymint:

Preszáka községre nézve 1896 november hó 12 reggel 9 óra:	Galacz—fenesi állomás
Galacz	„ „ ugyanakkor „ „ „ „ „ ugyanott
Petrosán	„ „ 1896 november hó 13 „ „ „ Zalatnai állomás
Zalatna	„ „ ugyanakkor „ „ „ „ „ ugyanott

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon a gyulafehérvár—zalatnai h. é. vasut számára kisajátított területekért és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak; ezeket **1896 évi november 1-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekeblezett vagy felülkeblezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintheők.

Kelt Abrudbányán a királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1896 szeptember 28-án.

Janathy Gábor,
kir. járásbíró.

Ikt. 4779—1896 tkvi.

137 2—3

Hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a **Gyulafehérvár—zalatnai h. é. vasut** számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíneire a következő határnapok tüzetnek ki, úgymint:

Gyulafehérvár községre nézve 1896 November hó 9 reggeli 9 óra:	Gyulafehérvár belvárosi állomáson.
Kisfalud	„ „ „ „ 9 „ „ „ „ „ „ „
Sárd	„ „ „ „ 10 „ „ „ „ „ „ a sárdi állomáson
Tótfalud	„ „ „ „ 10 „ „ „ „ „ „ „
Gaurény	„ „ „ „ 11 „ „ „ „ „ „ a metesdi állomáson
Pojána	„ „ „ „ 11 „ „ „ „ „ „ „

Az érkeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon a Gyulafehérvár—zalatnai h. é. vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak; ezeket 1896 évi december hó 15 ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekeblezett vagy felülkeblezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintheők.

Kelt Gyulafehérvárt 1896. szept. 28.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóságtól.

Felszegi
kir. tszéki bíró.

Szőlő és pinczegazdasági cikkek

a legnagyobb választékban

Különlegességek, francia olasz és honi gyártmányok Megbízható, kitanúsított alkatrésznek bizonyult csupán elsőrendű cikkek

Olcsó árak

Különösen ajánlom:

francia „Mabille” rendszerű

Borsajtókat

a legnagyobb méretig.

Egyszerű szerkezetű

borsajtók keresztfejjel.

BOGYÓZÓ ROSTÁK

BORSZIVATTYUK

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST

pinczegazdasági felszerelések és szőlőgazdasági cikkek központi üzlete.

VI. Váci körút Fonciére palota.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel arany éremmel kitüntetve. — Orvosi kintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmaj, n. m.: **köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb esetben is már egyszeri bedörzsöléssel a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapest: **Török József** úr gyógyszer-tárában királyutca 12. és **dr. Egger A.** úr gyógyszer-tárában váci körút 17. sz.

— Ugyisint a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszer-tárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S.-A.-UJHELY 54 szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ugyisint: Gyulafehérvárt Nagy Gyula úr gyógyszer-tárában.

Nyomatott Papp Gy. Gyulafehérvárt.

TEUTSCHER BOKK

KAPHATÓK:

ID. MISSELBACHER J. B.-nél

GYULAFEHÉRVÁROT.

TEUTSCHISCHE WEINE

BEI

J. B. MISSELBACHER SENR.

KARLSBURG.

Aranyozó és bronzírozó műhely.

Alólirott tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki n. érd. közönséget, hogy **Gyulafehérvárt** megtelepedvén, a Fogarasy-Mihály-utca (vár) 10 sz. alatt

aranyozó és bronzírozó műhelyt

rendeztem be, a hol mindennemű aranyozást és tűzzeli bronzírozást, nevezetesen **oltárok, szószékek és orgonák** újbóli aranyozását, illetve márványozását, képes tűkörkeretek, függő és asztali lámpák bronzírozását, továbbá **sírkő feliratok aranyozását**, szóval bármely idevágó munkát a legjutányosabb árban készítek.

Vidéki megrendeléseket szintén a legpontosabban eszközölk.

Tisztelettel

Tompos M. János,

aranyozó és diszító.

Hirdetmény.

A török dohány kiviteli-szállítvány-társaság közhírré teszi, hogy minden cs. és kir. különleges dohánytőzsdében a következő **kipróbált és jó-mak talált**

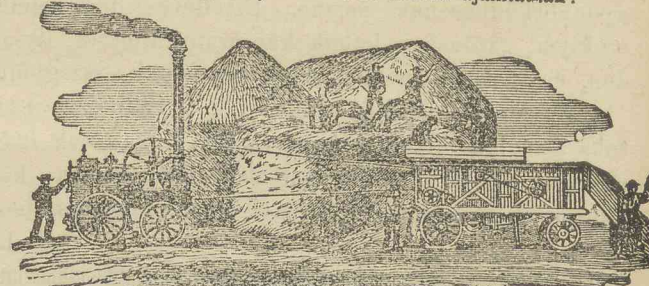
CZIGARETTA FÉLÉK,

u. m. Nr. 1. **En A'Alas**, Nr. 2. **A'Alas**, ugyanaz **Hölgy**, illatos szópókával, Nr. 3. **Jakas**, Nr. **Giubeks**, eladtnak. Mindezek a **török dohány kiviteli társaság** alapszabályai szerint csakis tiszta és egészséges dohányból készíttetnek.

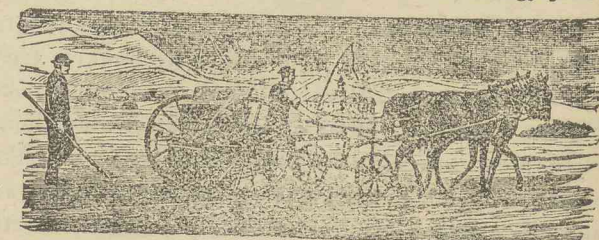
Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/4 egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, tisztító-rosták, kőmolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológok, daráló, őrő-malmok.

Egyetemes acél-ekék

és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék

gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.